

การพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ
สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

THE DEVELOPMENT OF THE PRESENTING INDUCTIVE
INFORMATION EXERCISES ON PART OF SPEECH OF
THAI LANGUAGE FOR PRATHOM 6 STUDENTS

¹วีระยุทธ ภูครองทอง, ²เจริญวิชญ์ สมพงษ์ธรรม, ³วิวัฒน์ เพชรศรี

¹Weerayut Phukrongthong, ²Charoenwit Sompongtram, ³Wiwat Petsri

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย

Ratchathani University, Thailand.

¹mm.weerayut@gmail.co.th

Received :January 20, 2022; Revised :February 12, 202; Accepted :May 2, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องชนิดของคำ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัยก่อนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) สังกัดกองการศึกษาเทศบาลตำบลพนา ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ชุด และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จำนวน 30 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแบบทดสอบแบบไม่อิสระ t-test Dependent samples. ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.78/81.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: แบบฝึกทักษะ, แบบอุปนัย, ชนิดของคำ,

Abstract

The objectives of this research were 1) to develop the presenting inductive information exercises on part of speech for Prathom 6 students in accordance with an effective 80/80 criteria 2) to compare the pre-test and post-test scores of Pratom 6 students who used the presenting inductive information exercises on part of speech. The sample group of this research consisted of 20 students in Pratom 6/3 of the first semester of 2021 academic year, from Tessaban Phana (Samakkhi Witthaya) School under the Division of Education, Phana Subdistrict Municipality, and was selected by using the classroom random unit. The research instruments included 7 copies of the presenting inductive information exercises on part of speech for Pratom 6 students, and 30 items achievement test. The statistics using on this research were percentage and standard deviation. The findings were as follows: 1) The presenting inductive information exercises on part of speech for Pratom 6 students which created by the researcher were efficient equals E_1/E_2 as 81.57/82.33, seen as higher than the set threshold. 2) The learning management with the exercises had an achievement after-class higher than before class learning significantly at the .05 level of statistics.

Keywords : Exercises, Inductive, Thai part of speech.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้าง บุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคม ประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูล สารสนเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์วิจารณ์และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีตลอดจนไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มี ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ วัฒนธรรมประเพณีและสุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทย (กรมวิชาการ, 2544) ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานระบุไว้ว่าเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงความสำคัญของภาษาไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับด้านการสื่อสารที่จำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีพ เพราะเกี่ยวข้องกับ การติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งการจะใช้ภาษาให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัย ทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งเรื่องสำคัญที่เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริม ดังที่ ศุภลักษณ์ จันทนกุล (2545) ระบุว่า การใช้ภาษาจะเกิดประสิทธิภาพ สูงสุดได้นั้น จะต้องขึ้นอยู่กับ การเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องและเหมาะสมด้วย ซึ่ง การเข้าใจชนิดของคำ ความหมาย และหน้าที่ของคำนับเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง

การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโดยเฉพาะในเรื่องของชนิดของคำ และหน้าที่ของคำ ในประโยคนั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างน้อย ดังเช่นผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับ ประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตปทุมวัน มีผลการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องการเขียนประโยค และวลีค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะปริมาณร้อยละ 50 ของคะแนนทั้งหมด เพราะนักเรียนจำนวนมากสับสน และไม่สามารถจำแนกชนิดของคำได้ เพราะมีคำหลากหลายชนิด และแต่ละชนิดยังแบ่งเป็นหมวดย่อย ๆ ได้อีกมาก รวมถึงคำบางคำ ยังสามารถเป็นได้หลากหลายชนิดขึ้นอยู่กับบริบทของประโยคนั้น ๆ อีกด้วย ทำให้เรื่องชนิดของคำเป็นเรื่องยาก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ศุภลักษณ์ จันทนกุล, 2545) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เยาวลักษณ์ สุขทัศน์ (2550) ที่ระบุว่า การเรียนเรื่องชนิด

ของคำนั้น แม้จะเป็นเรื่องสำคัญ และอยู่ในหลักสูตรสถานศึกษามีเนื้อหาที่ค่อนข้างมาก และกำลังประสบปัญหาผู้เรียนขาดความรู้ ขาดสื่อการสอนที่น่าสนใจ ประกอบกับการจัดการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำต้องจัดแบบกลาง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนที่มีรูปแบบการเรียนรู้แตกต่างกันสามารถเรียนไปพร้อมกันได้ นอกจากนี้การเรียนหลักภาษาไทยเป็นการศึกษาถึงระเบียบแบบแผนของภาษาทางด้านเสียงพยัญชนะ เสียง สระ เสียงวรรณยุกต์ การเขียนตัวอักษรไทย การเขียนคำไทย การสร้างคำ การอ่านคำไทย คำไทยที่มาจาก ภาษาอื่น คำราชาศัพท์ คำและหน้าที่ของคำ การเรียงคำเป็นวลีและประโยค ซึ่งเป็นเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียนซ้ำ ๆ ทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย จำเจ ดังนั้นการสอนหลักการใช้ภาษาไทยแก่นักเรียนควรสอนให้นักเรียนทราบกฎเกณฑ์ทางภาษาเฉพาะเท่าที่จำเป็น เพื่อที่นักเรียนจะสามารถนำไปใช้ในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนที่จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียน ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) จึงสรุปได้ว่า ปัญหาของการเรียนหลักภาษาเรื่องชนิดของคำ และหน้าที่ของคำในประโยคนั้น คือ มีเนื้อหาค่อนข้างยาก ทำให้ผู้เรียนสับสนได้ง่าย รวมถึงการขาดสื่อการสอน และวิธีการสอนที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนที่มีความ หลากหลายด้านรูปแบบของการเรียนรู้ผู้สอนจึงมักใช้การฝึกซ้ำๆ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ง่าย และไม่เห็นความสำคัญของการเรียนหลักภาษา เช่นเดียวกับการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) ปีการศึกษา 2563 พบว่า นักเรียนหลายคนไม่เข้าใจในเนื้อหา ไม่สามารถบอกได้ว่าคำที่กำหนดให้หรือคำที่พบในประโยคนั้น ๆ เป็นคำชนิดใด จึงทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเบื่อและท้อแท้ที่จะเรียนในเรื่องชนิดของคำ การตอบคำถามจากแบบฝึกหัดและทำข้อสอบเรื่องชนิดของคำไม่ได้ เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจก็ทำให้เกิดปัญหาตามมา และไม่สนใจในการเรียน ซึ่งจะเป็นผลต่อเนื่องทำให้ผลคะแนนโอเน็ตตกต่ำ และส่งผลไปถึงการเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นมัธยมศึกษาได้ การเรียนเรื่อง ชนิดคำ นักเรียนจะต้องรู้จักความหมายว่าคืออะไร และต้องบอกให้ได้ว่าคำๆ นั้นเป็นคำชนิดใด ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยากพอสมควรเพราะคำแต่ละชนิดจะแบ่งย่อยไป

จากการศึกษาสภาพปัญหาและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อค้นหาแนวทางแก้ไขปัญหา พบว่ามีผู้ทดลองใช้วิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ มากมาย เช่น การใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ STAD ชุดการสอน บทเรียนสำเร็จรูปหรือ การจัดศูนย์การเรียนรู้ รวมถึงการทำแบบฝึก ผู้วิจัยเลือกแบบฝึกมาใช้ในการแก้ปัญหา เพราะแบบฝึกเป็นสื่อที่น่าสนใจ ที่มุ่งเน้น ให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้น ๆ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2557) สรุปได้ว่า แบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือที่ช่วยพัฒนาทักษะใน

เรื่องการเรียนรู้ให้มากขึ้น โดยอาศัยการฝึกฝนหรือปฏิบัติด้วยตนเองของผู้เรียน การสร้างแบบฝึกทักษะจะต้องเป็นการเสริมทักษะพื้นฐาน โดยกำหนดให้ผู้เรียนฝึกฝนเรียงลำดับจากง่ายไปยากปริมาณของเนื้อหาต้องเพียงพอที่สามารถตรวจสอบ และพัฒนาทักษะกระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนไปแล้ว เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา และผู้เรียนสามารถตรวจสอบความเข้าใจบทเรียนด้วยตนเองได้ ทำให้เกิดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจมุ่งเน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติซ้ำๆ จนชำนาญ และผู้วิจัยเห็นว่าการสอนแบบอุปนัย คือ การสอนที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การแก้ปัญหาจากส่วนย่อยไปส่วนรวม โดยได้ทำการศึกษา สังเกต ทดลอง หรือเปรียบเทียบกรณี ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง แล้วพิจารณาองค์ประกอบที่เหมือนกันหรือคล้ายกัน แล้วนำมากำหนดเป็นข้อสรุป หลักการ หรือกฎเกณฑ์การแก้ปัญหานั้นๆ (กรมวิชาการ, 2544) สอดคล้องกับ ทิศนา ขัมมณี (2550) กล่าวว่า การสอนแบบอุปนัย คือ กระบวนการที่ผู้สอนนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด หรือเหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ ที่มีหลักการ แนวคิด ที่ต้องสอนให้แก่ผู้เรียนมาให้ผู้เรียนศึกษา วิเคราะห์จนสามารถดึงหลักการ หรือแนวคิดที่แฝงอยู่ออกมาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ ต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่อง ชนิดของคำ เพื่อให้ได้แบบฝึกทักษะที่ทำให้ ผู้เรียนจะได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองจากการอุปนัยด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้ที่คงทน และสอดคล้องกับแนวทางการจัดการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องชนิดของคำ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ใช้แบบฝึกทักษะเรื่องชนิดของคำที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัยก่อนและหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 3 ห้อง รวมทั้งหมด 68 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) เลือกโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาสาระตามมาตรฐานการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องชนิดของคำ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำเชื่อม คำอุทาน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องชนิดของคำสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผน รวม 9 ชั่วโมง

3.2 แบบฝึกที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 แผน รวม 9 ชั่วโมง

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องชนิดของคำ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่อง ชนิดของคำสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการทดสอบค่า t-test แบบ Dependent Samples

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุปผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้าง ประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 81.78/81.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบฝึกทักษะที่นำเสนอ ข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้แบบฝึกสูงกว่าก่อน การใช้แบบฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องชนิดของคำ มีประเด็นอภิปรายผลดังนี้

1. แบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่มีประสิทธิภาพซึ่งช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เกิดกระบวนการคิดตาม วัตถุประสงค์ของการศึกษาทุกประการ อีกครั้งแบบฝึกทักษะที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น ผ่านขั้นตอน อย่างมีระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการวิเคราะห์หลักสูตรและการศึกษา เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยอาศัยแนวคิดทฤษฎีของนัก การศึกษาหลายท่าน ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการทดลองใช้แบบฝึก และการพัฒนาแบบฝึก ทั้งภายในและภายนอกประเทศ จากนั้นกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ มีความหลากหลาย เหมาะสม กับวัยและความสนใจของผู้เรียน จึงทำให้ผล การศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) ที่โดยมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.78/81.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ 80/80 หมายความว่า ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง ชนิดของคำ ที่นำเสนอ ข้อมูลแบบอุปนัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถช่วยให้นักเรียนเกิด กระบวนการเรียนรู้ เฉลี่ยร้อยละ 81.78 และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนหลังเรียน ด้วยชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เฉลี่ยร้อยละ 81.83 แสดงให้เห็นว่า ชุดแบบฝึกทักษะ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพ

ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ ชุดแบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำ ที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.78/81.83 สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวัลย์ มาศจรัส (2550) ที่กล่าวว่า หลักการสร้างแบบฝึกทักษะที่มีประสิทธิภาพนั้นต้องมีลักษณะ ดังนี้ 1) ต้องสร้างแบบฝึกทักษะให้สอดคล้องกับหลักจิตวิทยาและการพัฒนาของนักเรียนตามลำดับขั้นการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะต้องอาศัยรูปภาพจูงใจผู้เรียน และควรเรียงเนื้อหาตามลำดับจากง่ายไปยาก เพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจที่จะทำแบบฝึกทักษะ 2) มีจุดประสงค์ที่แน่นอนว่าจะฝึกทักษะด้านใดแล้วจับเนื้อหาให้ตรงกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3) ต้องคำนึงถึงความสามารถระหว่างบุคคลของนักเรียน สามารถทำได้ควรแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยตามความสามารถแล้วจึงทำแบบฝึกทักษะ 4) แบบฝึกทักษะที่ดีต้องมีคำชี้แจงง่ายๆ สั้น ๆ ที่นักเรียนอ่านเข้าใจและทำแบบฝึกทักษะได้ด้วยตนเอง 5) แบบฝึกทักษะต้องมีความถูกต้อง ดูพิจารณาให้รอบคอบ ทดลองทำด้วยตนเองเสียก่อน อย่าให้มีข้อผิดพลาด 6) ให้นักเรียนทำแบบฝึกทักษะแต่ละครั้งต้องเหมาะสมกับช่วงเวลาและช่วงความสนใจ และ 7) แบบฝึกทักษะควรมีหลายรูปแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของหยาดนภา ยัพรวิษณุ (2552) ที่กล่าวว่า ลักษณะของแบบฝึกทักษะที่ดีควรมีความหลากหลายรูปแบบ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย และต้องมีลักษณะที่เร้า ยั่ว จูงใจ ได้ให้คิดพิจารณาได้ศึกษาค้นคว้าจนเกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจทักษะ แบบฝึกควรมีภาพดึงดูดความสนใจ เหมาะกับวัยผู้เรียนตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีคำสั่งและคำชี้แจงชัดเจนเข้าใจง่าย มีตัวอย่างประกอบเนื้อหา และในลักษณะดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวคิดของสมศรี อภัย (2553) ที่กล่าวว่า แบบฝึกทักษะที่ดีควรมีลักษณะที่ปลุกเร้าความสนใจ ของนักเรียนมีความหมายในการใช้แบบฝึกจิตวิทยาและภาษาที่เหมาะสมกับวัย คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลสามารถศึกษาได้ด้วยตัวเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยวรรณ อรรคเสลา (2557) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาทักษะ การอ่านและเขียนคำมาตราตัวสะกดโดยใช้แบบฝึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำมาตราตัวสะกด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 แบบฝึกมีประสิทธิภาพ 82.5/75 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 75/75 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพรรวรรณ ขาดิผา (2556) ได้ศึกษาการพัฒนาการอ่านและการเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราโดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตรามีค่าเท่ากับ 80.33/85.33

2. ผลการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการใช้แบบฝึกทักษะ เรื่องชนิดของคำขึ้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลพนา (สามัคคีวิทยา) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะว่าแบบฝึกทักษะชนิดของคำในภาษาไทยที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความสนใจ เกิดความคิดในการทำกิจกรรมรูปแบบของการจัดกิจกรรมในแบบฝึกทักษะ มีลำดับขั้นตอนที่กระตุ้นให้นักเรียนได้พัฒนาความคิดความเข้าใจในเรื่องที่เรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีลักษณะเป็นแบบฝึกที่เน้นการแสดงตัวอย่างให้ผู้เรียนได้สังเกต และสร้างหลักการจำแนกชนิดของคำขึ้นมาด้วยตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำได้ดีกว่าวิธีการสอนแบบรับข้อมูลฝ่ายเดียว ส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะอย่างมีประสิทธิภาพเข้าใจในเรื่องชนิดของคำในภาษาไทยได้ดีขึ้น มีผลต่อการพัฒนาความสามารถในการเรียนวิชาภาษาไทยให้สูงขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีของทศาน งามนาค (2545) ได้กล่าวถึงข้อดี ของการสอนแบบอุปนัยไว้ว่าเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดความเข้าใจและจดจำได้นาน ประกอบเข้ากับลักษณะของแบบฝึกซึ่งเป็นสื่อที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ทำการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในเนื้อหาวิชานั้น ๆ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ กนกการ (2553) ที่ได้ทดลองสร้างชุดบทเรียนการสอนแบบอุปมานเรื่องเลขยกกำลังสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากผลการวิจัยพบว่า ชุดบทเรียนการสอนแบบอุปมาน เรื่องเลขยกกำลังที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองดีกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งเป็นผลมาจากการที่นักเรียนได้ปฏิบัติด้วยตนเอง และรูปแบบการสอนจะให้ผู้เรียนได้สังเกตองค์ประกอบส่วนย่อยก่อนสังเกตความเหมือนความแตกต่างของตัวเองจนสามารถสร้างความรู้ หรือสรุปหลักการด้วยตนเองได้ ทำให้นักเรียนเข้าใจความรู้นั้นอย่างถ่องแท้ โดยไม่ได้อาศัยการท่องจำและสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากการวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอน ด้วยแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ พบว่า แบบฝึกทักษะที่ครูสร้างขึ้นให้นักเรียนได้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนรู้อีกแล้วเพื่อสร้างความเข้าใจและช่วยเพิ่มทักษะ ความชำนาญและฝึกกระบวนการคิดให้มากขึ้น ทำให้ครูทราบความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียน ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นและสามารถประเมินผลของตนเองได้ ทั้งยังมีประโยชน์ช่วยลดภาระการสอนของครูและยังช่วยพัฒนาตามความแตกต่างของนักเรียน ดังนั้นแบบฝึกทักษะที่นำเสนอข้อมูลแบบอุปนัย เรื่องชนิดของคำ จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างทักษะให้แก่ผู้เรียนใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนักเรียนได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2544). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ*. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2545). *บันไดหลักภาษา 2. อักษรเจริญทัศน์*.
- ถวัลย์ มาศจรัส และคณะ. (2550). *แบบฝึกหัดแบบฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ผู้เรียนและการจัดทำผลงานวิชาการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. ชารอักษร.
- ทิศนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 6. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรวรรณ ขาติผา. (2556). *การพัฒนาการอ่านและการเขียนที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราโดยใช้แบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย*. วารสารบัณฑิต, 10(1), 79-80.
- เยาวลักษณ์ สุขทัศน์ (2550). *ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา*. คุรุสภา
- ศุภลักษณ์ จันทนกุล (2545). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). หนังสือเรียน สาระการเรียนรู้พื้นฐาน
ชุดภาษาเพื่อชีวิต ภาษาพาที ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพมหานคร.
- หยาดนภายัพรษาญ์. (2552). ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและเปรียบเทียบความพึง
พอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัยวรรณ อรรคเสลา. (2557). การพัฒนาทักษะเรื่องมาตราตัวสะกดตรงมาตรามาตรา
ตัวสะกด โดยใช้ แบบฝึก กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557. โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม
- เอกลักษณ์ กนกการ. (2553). บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียน
ต่ำกว่าเกณฑ์ เรื่องเลขยกกำลัง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

